

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola - 1. stupeň Říčany, okres Brno - venkov

Náměstí Osvobození 145/145, 664 82 Říčany u Brna

Identifikátor školy: 600110982

Zřizovatel: obec Říčany, Náměstí Osvobození 340, 664 82 Říčany

Školský úřad Brno - venkov, Rybkova 1, 611 64 Brno

Termín konání inspekce: 4. - 6. prosinec 1999

Čj.	122-575/99-11086
Signatura	ol3bt103

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Základní škola Říčany je školou neúplnou. Je organizací s právní subjektivitou. Ve čtyřech třídách jsou vyučováni žáci 1. - 4. ročníku. V letošním školním roce je zapsáno k povinné školní docházce celkem 89 žáků. Součástí školy je školní družina.

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Z výuky cizích jazyků nabízí anglický i německý jazyk.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání vychází z hospitační činnosti, kterou školní inspekce realizovala v předmětech český jazyk, matematika, anglický a německý jazyk.

Plánování a příprava výuky

Plánování a příprava výuky se uskutečňuje v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Týdenní časová dotace vyučovacích hodin není dodržena v I. ročníku v předmětech český jazyk a matematika - viz protokol o kontrole, v ostatních předmětech a ročnících odpovídá požadavkům zvoleného vzdělávacího programu. Členění učiva do jednotlivých ročníků ve sledovaných předmětech koresponduje s osnovami schváleného vzdělávacího programu. Obsah učiva v jednotlivých ročnících a předmětech rozpracovávají učitelé do časově tematických plánů, čímž je zajištěna návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky. Funkčnost zpracování plánů je rozdílná, některé z nich mají formální charakter. Na sledované vyučovací hodiny se učitelé připravovali. Výukové cíle formulovali v souladu s osnovami a v převážné většině zhlédnutých hodin s možnostmi žáků. O žácích se specifickými poruchami učení jsou učitelé informováni prostřednictvím zpráv z pedagogicko-psychologické poradny. Doporučení týkající se jednotlivých žáků se snaží podle svých schopností akceptovat.

Plánování a přípravy výuky je na dobré úrovni.

Podmínky výuky

Základní škola má pro plnění vzdělávacího programu vzhledem ke své velikosti a počtu žáků dobré personální podmínky. Výchovně vzdělávací činnost zabezpečují čtyři pedagogové a vychovatelka školní družiny. Ve třech třídách vyučují učitelé s plnou odborností, v jedné třídě učitelka bez požadované odborné způsobilosti. Oba cizí jazyky jsou vyučovány bez odborné způsobilosti. Částečný úvazek ve III. a IV. ročníku má vychovatelka školní družiny, která vyučuje bez odborné a pedagogické způsobilosti předmětům vlastivěda, přírodověda a výtvarná výchova. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se negativně promítá do kvality výuky.

Škola má odpovídající prostorové podmínky a esteticky upravený interiér. Jednotlivé třídy jsou pro výuku podnětné. Vyšší počet žáků ve třídách neumožňuje vybavit všechny třídy místem pro relaxaci žáků, takže děti nemají v průběhu výuky možnost individuální činnosti nebo odpočinku. Ve výuce používají schválené učebnice a pracovní sešity. Vybavení učebnicími pomůckami je nedostačující. Stávajících pomůcek využívají učitelé ve výuce velmi omezeně, kromě obrázků, kartiček s gramatickými jevy a pracovních sešitů nebyly v hospitovaných

hodinách využity další vhodné pomůcky k zajištění názornosti při vyvozování, procvičování a opakování učiva. Výjimku tvořila první třída, kde kromě dostatku názorných pomůcek byl vytvořen prostor jak pro častou změnu forem práce, tak pro relaxaci žáků. Ve sledovaných hodinách nebylo zaznamenáno použití didaktické techniky. Jedna třída školy, vybavená počítačovou sítí Didaktik, je využívána v rámci zájmové činnosti žáků. Současná nízká vybavenost pomůckami nezajišťuje péči o žáky se specifickými poruchami učení a chování.

Škola se snaží vytvářet dobré podmínky pro dodržování psychohygienických zásad. K budově školy náleží velký a travnatý školní dvůr, kterého pravidelně a celoročně využívají žáci k relaxaci během hlavní přestávky. V organizaci školy je stanovena jedna dvacetiminutová, jedna patnáctiminutová a dvě pětiminutové přestávky - (viz protokol o kontrole) a to s ohledem na dojíždějící žáky a možnost využití dopravních spojů. Z hlediska relaxace žáků a jejich přecházení do jiných tříd (např. výuka cizích jazyků) je délka pětiminutových přestávek nedostačující. Na únavu žáků nebo pokles výkonnosti v průběhu vyučovacích hodin bylo málo reagováno. Pitný režim je zajištěn ve spolupráci s rodiči.

Na úrovni ještě vyhovující lze hodnotit vybavenost školy potřebnými pomůckami. Celkově jsou personální, materiálně technické a psychohygienické podmínky pro výuku sledovaných předmětů na dobré úrovni.

Organizace, formy a metody výuky

Struktura hodin odpovídala ve většině sledovaných hodin stanoveným výukovým cílům i věku žáků. Organizační pokyny byly pro žáky jasné a srozumitelné. Výběr, sled a množství informací byl přiměřený náročnosti učiva, méně pak individuálním schopnostem jednotlivých žáků. Tempo výuky se přizpůsobovalo průměrným žákům.

V hodinách *českého jazyka* mělo učivo návaznost na probrané učivo, takže žáci při opakování navazovali na předchozí znalosti. Vcelku dobře dokázali aplikovat poznatky z jiných předmětů, na obsah učiva dovedli někteří reagovat i prostřednictvím vlastních zkušeností. Výuka probíhala ve většině hodin frontálně. Ve vyšším ročníku byl patrný stereotypní styl práce. Žáci tak měli malý prostor pro aktivní a tvořivou práci, individuální či skupinové činnosti. Organizace a styl výuky vedl ve většině sledovaných hodin především k pamětnému osvojování učiva. Diferenciace výuky vzhledem k možnostem a schopnostem žáků nebyla pozorována. Písemnosti žáků měly rozdílnou úroveň.

Výuku *matematiky* charakterizovala názornost a časté střídání činností zvláště u nejmladších žáků. Žáci byli neustále motivováni a povzbuzováni k aktivitě. Znalosti probraného učiva dokázali většinou dobře aplikovat. Obtížnost zadaných samostatných úkolů odpovídala individuálním schopnostem žáků. V menší míře byly zadávány úkoly rozvíjející logické myšlení žáků. Vyučovací čas byl ve většině hodin využit efektivně, organizace výuky umožňovala všem dětem plně uplatnění.

Komunikace se žáky v hodině *německého jazyka* probíhala převážně v češtině. Do výuky německého jazyka jsou zařazeni většinou žáci se slabšími vzdělávacími výsledky, což se negativně promítalo do průběhu a úrovně výuky. Ve výuce nebyly kromě učebnic a pracovních sešitů prakticky využity žádné pomůcky. Převážnou část hodiny tvořila konverzace. Probíhala formou otázek a odpovědí, které byly častým opakováním fixovány. Tento způsob neumožňoval žákům se samostatně a tvořivě uplatnit. Učivo, na které v hodině bylo navázáno, žáci zvládali celkem dobře. Stereotypní činnost a nediferencovaný přístup k jednotlivým žákům vedl občas i k projevům nekázně. Žáci nebyli v průběhu výuky vedeni ke kooperativním činnostem.

Výuka *anglického jazyka* byla vedena v češtině. Žáci pracovali převážně s učebnicí a pracovním sešitem. Převládala frontální výuka, hrových metod práce bylo využito méně. Žáci učivo dobře pamětně zvládali, měli však jen malou možnost uplatnit získané poznatky ve vzájemné komunikaci a dialogu. Převážná část hodiny probíhala formou otázek a odpovědí. Průběžná motivace a relaxační chvílky byly vhodně začleněny.

Kvalita výuky v českém jazyce a matematice je hodnocena jako dobrá, v některých případech jako velmi dobrá, v anglickém a německém jazyce jako dobrá. Z pohledu organizace a využití různých forem a metod práce má výuka celkově dobrou úroveň.

Motivace a hodnocení

V průběhu výuky uplatňovali učitelé ve větší míře průběžnou motivaci. Vstupní motivace, motivační výzvy nebo pozitivní hodnocení bylo možné pozorovat více v nižších ročnících. Pozitivní motivační hodnocení, které následovalo za splněným úkolem, bylo objektivní, spravedlivé a podněcovalo žáky k další aktivitě. Žáci vyššího ročníku nebyli během vyučování dostatečně motivováni. Při klasifikaci žáků chybělo většinou její zdůvodnění. Práce s chybou se objevovala pouze ojediněle. Sebehodnocení bylo více zaměřeno na hledání kvantity splněných úkolů než na kvalitu žákova výkonu. Učitelé si ověřovali pochopení zadávaných úkolů a při jejich řešení věnovali žákům přiměřenou pomoc.

Ve sledované výuce bylo často využíváno pozitivní motivace a snahy poskytovat žákům pomoc. Méně byli žáci vedeni k sebehodnocení a sebekontroli. Motivace a hodnocení žáků mělo celkově dobrou úroveň.

Interakce a komunikace

V průběhu inspekce byla ve škole pozorována vstřícná atmosféra, učitelé měli k dětem pěkný vztah. Žáci se chovali v průběhu inspekce ukázněně a ohleduplně, respektovali pravidla společného soužití. Intenzita komunikace a interakce se v jednotlivých třídách lišila. Ve dvou třídách byla velmi dobrá, ve dvou dalších, kde převládala stereotypní výuka, nebyl pro rozvoj komunikačních dovedností vytvořen potřebný prostor. Celkově převažovala spíše komunikace směrem od učitele k žákům. Žáci nejsou, kromě ojedinělých výjimek, cíleně vedeni ke spolupráci a vzájemné kooperaci při řešení zadávaných úkolů.

Ve škole převládá vstřícná atmosféra a pozitivní sociální klima. Interakce a komunikace mezi učiteli a žáky je na dobré úrovni.

Hodnocení kvality vzdělávání

Výchovně vzdělávací činnost je zaměřena více na pamětní osvojení učiva než na pochopení vzájemných vztahů a souvislostí. Celkově měla sledovaná výuka dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Koncepce a plánování

Koncepce dalšího rozvoje školy je v současné době nejasná, není písemně zpracována. Plán činnosti školy na školní rok 1999/2000 je zpracován formálně. Do jaké míry se v něm promítají koncepční záměry není možno posoudit. Roční plán se dotýká především výchovy žáků, ostatní oblasti jsou v něm zahrnuty pouze okrajově. Krátkodobé /měsíční/ plány obsahují evidenci akcí školy a soukromých záležitostí učitelů v souvislosti se zajištěním provozu školy. Plánování se jeví jako neefektivní, nevychází z analýzy stavu výchovy a vzdělání, z dosažených výsledků v různých oblastech činnosti školy, nereaguje na nedostatky a problémy, nemá stanoveny priority rozvoje školy. Celkově není plánování pojmuto jako ucelený systém.

Plánování školy je nepromyšlené a nekoncepční. Jeho kvalitu lze vzhledem k podmínkám školy hodnotit ještě jako vyhovující.

Organizování

Ředitel školy stanovil organizační strukturu. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která se pravidelně schází na klasifikačních poradách. Přesto, že obsah porad je předem plánován, provedené zápisy z pedagogických rad s obsahem plánu nekorespondují. Ze zápisů lze usuzovat, že pedagogické rady probíhají zcela stereotypním způsobem. Pracovní porady se nekonají, informace organizačního charakteru jsou pracovníkům předávány ihned. Ochrana dat a důvěrných informací je zajištěna. Pravidla života školy jsou dána školním řádem, který je zpracován přehledně. Neobsahuje však všechna potřebná ustanovení § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1999 Sb., o základní škole, opomíjí práva dítěte. Udělení výjimky MŠMT ČR, týkající se zkrácení přestávek, nebylo předloženo. Předávání informací rodičům probíhá klasickým způsobem. Rodiče dostávají informace o svých dětech na třídních schůzkách a hovorových hodinách. V případě potřeby mohou školu kdykoliv navštívit. Jiné formy styku s rodiči škola neorganizuje údajně pro jejich nezájem. Na škole je založeno tzv. Občanské sdružení, jehož členy jsou všichni pedagogové a jeden rodič. Výroční zpráva za uplynulý školní rok je zpracována. Má spíše statistický charakter a malou vypovídací hodnotu. V tomto způsobu zpracování nemůže sloužit škole jako zdroj sebehodnocení.

Spolupráce s MŠ se dotýká pouze společných kulturních akcí. V rámci přípravy na školní docházku pořádá škola ukázkové hodiny pro předškolní děti. Pro své žáky organizuje škola zájmové kroužky - rukodělný, výtvarný, tělovýchovný. Nepovinným předmětem je náboženství. Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním kulturních programů k různým příležitostem, což přispívá k vytváření pocitu sounáležitosti s obcí.

Dokumentace školy je vedena v souladu s § 38 zákona č. 29/1984 Sb. v platném znění. V jejím vedení jsou drobné administrativní nedostatky.

Organizační zabezpečení provozu a chodu školy je celkově na dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

V rámci finančních prostředků školy ředitel podněcuje pedagogy k jejich dalšímu vzdělávání. Učitelé nejsou předem k práci motivováni, spíše jsou dodatečně odměňováni za aktivitu,

kvalitu výuky a rozsah mimoškolních činností. Kritéria hodnocení nejsou zpracována. Hodnocení pracovníků se může v průběhu roku změnit.

Vedení a motivování pracovníků lze hodnotit ještě jako dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost ředitele školy není plánována. Hospitace se uskutečňují nahodile bez stanoveného cíle kontroly. Záznamy z hospitací jsou vedeny a s pracovníky projednávány. Hospitační činnost má vzhledem k potřebám školy nižší četnost. Záznamy z hospitací obsahují dominující popisnou složku, méně je kladen důraz na vyhodnocení pozitiv a případných negativ. Zcela chybí výčet přijatých opatření směřujících k odstranění zjištěných nedostatků, případně termíny jejich realizace. Menší pozornost je věnována kontrole vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení. Vlastní evaluační nástroje škola nevytváří. Zpětnou vazbu úrovně výchovně vzdělávací práce získává škola prostřednictvím ZŠ v Ostrovačicích, kde žáci pokračují v povinné docházce.

Činnost ředitele školy v oblasti kontroly je nekoncepční a nahodilá. Úroveň kontrolních mechanismů lze vzhledem k potřebám školy hodnotit jako ještě vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Organizace chodu školy je stanovena. Řízení školy, založené především na operativní činnosti ředitele, je nepromyšlené a nekoncepční. Celkově je lze hodnotit jako ještě vyhovující.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

1. V průběhu návštěvy školy ČŠI zjistila, že text razítek používaných školou, neodpovídá § 2 odst. 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Text na používaných razítkách není shodný s názvem školy, uvedeném ve zřizovací listině a v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol č.j. 31/96-S-00.
2. Od Školského úřadu Brno - venkov škola dostala pro letošní školní rok finanční prostředky na pořízení školních pomůcek jen pro žáky prvního ročníku. Nedostává finanční prostředky na výuku plavání. Z tohoto důvodu škola výuku plavání neorganizuje. Nahrazuje ji kurzem bruslení, kterého se účastní většina žáků. Na úhradě nákladů kurzu se podílí zřizovatel a zákonní zástupci žáků.
3. V rámci inspekce byly zadány dotazníky rodičům žáků školy. Ze 75 dotazníků se vrátilo vyplněných 56, což je 74%. Rodiče jsou převážně spokojeni se vzájemnými vztahy mezi učiteli a žáky, s hodnocením žáků a s informovaností ze strany školy. Menší spokojenost vyjádřili s nabídkou dalších aktivit, kvalitou výchovného poradenství, s materiálně technickými podmínkami školy, a s hodnocením výsledků učení. Nejméně spokojeni byli s dalšími nabídkami vzdělávacího programu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy stanovená § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- rozhodnutí ŠÚ Brno - venkov o zařazení školy do sítě škol
- zahajovací výkaz o škole
- zřizovací listina
- učební plány a osnovy vzdělávacího programu Základní škola
- střednědobý a krátkodobý plán práce
- záznamy z pedagogických rad
- tematické plány učitelů zpracované podle osnov
- rozpis přestávek
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99
- hospitační záznamy školních inspektorů

ZÁVĚR

- *Kvalita vzdělávání byla v jednotlivých předmětech a třídách rozdílná. Ve většině sledovaných hodin převládaly tradiční metody a formy práce, které jsou z hlediska osobnostního rozvoje žáků méně efektivní. Negativně se do kvality výuky promítá absence odborné a pedagogické způsobilosti. Kladem je vstřícný přístup učitelů k žákům a pozitivní sociální klima školy. Celkově lze hodnotit úroveň výuky ve sledovaných předmětech jako dobrou.*
- *Organizace školy je stanovena. Oblast plánování a kontrolní činnosti je nepromyšlená a nekoncepční, což se odráží v kvalitě řízení. Způsob vedení a motivování pracovníků není dostatečně podnětný pro realizaci nových trendů ve výuce. Řízení školy má v současné době ještě vyhovující úroveň.*
- *Finanční prostředky přidělení škole ze státního rozpočtu jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům čerpány efektivně a v souladu s účelem jejich poskytnutí.*

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Šefránková	..E. Šefránková, v.r....
Člen týmu	PaedDr. Danuše Pytelová	...D. Pytelová, v.r....

V Brně dne 27. prosince 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ..4. 1. 2000.....

Razítko

Mgr.Radovan Křivánek
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. Jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad: Brno - venkov	24. 1. 2000	52/2000
Zřizovatel: obec Říčany	24. 1. 2000	51/2000

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. Jednacího protokolu ČŠI	Text
24. 1. 2000	-	Připomínky nepodány